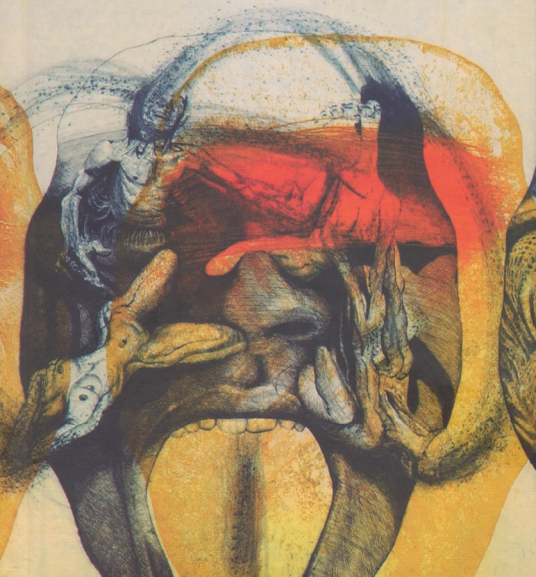

Alexander Halvoník

GENERAČNÍCI

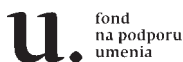

Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov

Copyright © Alexander Halvoník 2020
Illustrations © Igor Piačka 2020
Cover design © Mojmír Zmija 2020
Slovak edition © 2020 by Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov, spol. s r. o., Bratislava
<http://www.vsss.sk>, e-mail: vsss.s.r.o@gmail.com

Realizované s finančnou podporou FPU.

Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov, spol. s r. o.

Alexander Halvoník
GENERAČNÍCI

Ilustrácie Igor Piačka
Obálku s použitím grafiky Igora Piačku
spracoval Mojmír Zmija
Zodpovedná redaktorka Ingrid Skalická
Sadzba Mojmír Zmija
Tlač P+M Turany
Prvé vydanie
Printed in Slovakia

ISBN 978-80-8202-139-7

Alexander Halvoník

GENERAČNÍCI

Prózy z rokov

1990 – 2020

SVRBenIE KRVI

Keď som sa dozvedel o jestvovaní bielych a červených krviniek, dostal som horúčku. Bol som ešte malý chlapec a nechápal som, ako je možné, že biele a červené krvinky tvoria červenú krv. Často sa mi snívalo o ich nelútostnom boji, v ktorom raz vyhrávali červené krvinky, inokedy biele. Prebúdzať som sa z úzkostných snov a v zúfalom strachu som si vreckovým nožíkom robil zárezy do prsta, aby som sa znova a znova presviedčal, že moja krv je naďalej červená. Ba niekedy sa mi zdala ešte červenšia aj napriek tomu, že biele krvinky vo sne na hlavu porazili červené. Toto poznanie ma však neuspokojovalo. Ba naopak, namýšľal som si, že všetko je voľajako ináč, že moje zmysly ma nehorázne klamú a že raz sa aj tak zobudím celkom iný, z prsta mi vytečie biela krv a vlastní rodičia ma vyženú ako cudzieho, ak sa nestane niečo oveľa horšie.

Po čase som si zvykol na vlastnú červenú krv a bol by som celkom zabudol na jej ľahostajný a krutý rozpor, keby mi ho aj v hlbokjej dospelosti neboli pripomínali drobné jazvičky na vnútornej strane ľavého malíčka, ktoré ma, nevedno prečo, začali v najvypätejších situáciách šteklivo iritovať.

Krvinky ma už dávno prestali vzrušovať, noci mávam bezsenne, ale k týmto jazvičkám som nadobudol takmer nežný vzťah. Stali sa pre mňa takpovediac posvätné. A možno som ich mal zo všetkého na sebe najradšej. Nikdy som totiž nevedel rozoznať opravdivé nebezpečenstvo. Dnes si vlastne uvedomujem, že situácie, ktoré iných ľudí privádzajú do stavu nepričetného vytrženia, na mňa nezapôsobili skoro nijako. Žil som si iba svoje dni bez pamäti a noci bez snov. Zmaturoval som, porobil som štátnice, oženil som sa, narodilo sa mi a zahynulo dieťa, narodilo sa druhé, stupienok po stupienku som bez radosti a zadosťučinenia vystupoval po spoločenskom rebríčku, potom som

pochoval rodičov a rozviedol som sa, ale všetko to akosi jedno do druhého zapadalo, nič nebolo dôležitejšie ako iné a po chvíľach, keď som sa nútil uvedomiť si rozsah a dosah prežitých udalostí, prišli iné, doslova ma vtiahli do seba a ja som im bol vďačný, že prišli, že si ma vzali, že nedopriali môjmu rozumu čas, aby sa prehrabával vo franforcoch udalostí a citov, z ktorých sa aj tak nedalo už nič zlepíť. Iba jedno viem celkom isto. Vždy keď sa so mnou niečo naozajstné dialo, prichytil som sa, ako si šúcham vnútornú stranu malička. V takýchto chvíľach som zažíval neurčitý pocit, že som tieň a z obrovskej diaľky sa vraciam k sebe. Aj keď som sa ani vtedy neponáhľal myslieť na niečo veľmi konkrétne, bol to vždy znepokojujúci odkaz, že sa naozaj niečo stalo a že by som pravdepodobne mal tomu venovať pozornosť. Na druhej strane mi to pomáhalo, lebo to bol signál, aby som sa ešte vášnivejšie vrhal do víru udalostí, aby som ešte horúčkovitejšie pracoval alebo vyhľadával ešte silnejšie zážitky či vzrušenia. A tak aj dnes neklamne viem, že sa so mnou niečo deje. Neviem čo, ale viem to už niekoľko mesiacov. Už dlhší čas ma z ničoho nič prepadne túžba počúvať si malíček, a ak sa neprichytím, že si ho naozaj šúcham, tak aspoň cítim jeho nutkavé vytrvalé svrbenie, ktoré chvíľami prechádza až do halucinujúcej bolesti, chvíľami sa stráca a ostáva po ňom len hluchá ozvena pomiešaná s predtuchou čohosi zásadného, čohosi, čomu neporozumiem ani tak, ako som rozumel tomu, čo sa už stalo. Ach, moje ranné posteľové minúty!

Ach, život môj bezbolestný! Dnes bude zasa horúca jeseň, preletelo mi hlavou, keď som prekonal šok z prebudenia a vytiahol roletu. Do mojej jedinej izby sa vlialo toľko nedočkavého svetla! Zaplavilo neporiadok na písacom stole, rozíhralo farby na čínskom porceláne so zvyškami jazmínového čaju, presvietilo chrčty kníh vo vitrínach, vyzláti-

lo malého bronzového Lenina vedľa rádia. Bez jediného slova vykonalo svoj každodenný zázrak. Vzalo moc včerajšku a bez vysvetlenia hodilo aj prepotenú prikrývku, aj rozhádzané šatstvo, aj nedojedené párky na krk novému dňu, o ktorom naisto viem len to, že bude horúci a plný strachu o nádej.

Chvíľu som z okna pozoroval ranný sídliskový elán. Všetky tie farbami hýriace tričky, odhalené svižné lýtky, jamôčky nad hrudnými pahorkatinami, presne vymodelované oblínky a údolíčka kamsi pomedzi zvyšky stavebného materiálu a nezalistené stromčeky neodolateľne unášala akási neúprosná sila. Zhromažďovala ich na preplnených autobusových nástupiskách, porciovala ich do tesných autobusov, v ktorých definitívne doznievala nočná neha, a zahanbujúce dotyky upotených tiel sa postupne prekúvali na jedovaté šablíčky, pripravené kedykoľvek pichnúť pod kožu, do oka, do srdca, kdekoľvek. Aká vzrušujúca je táto každodenná metamorfóza. Postavil som na čaj, do druhého hrnca som strčil klobásu a nedojedený kúsok včerajšieho párka. Zapol som rádio. Hlásateľov hlas hrmel správy o okružnom sťahovaní východných Nemcov. Nikdy som im nerozumel. Nemcom, prirodzene. Zasa sa musia pošpacírovať po Európe, aby sa naučili, kde sú doma. Vtáci sťahovaví! Čo ich to ťahá niekam, kde sa nenarodili, kde si nepostavili hniezdo a kde sú cudzí aj vlastnému tieňu? Vždy sa musím smiať, keď si predstavím ich cieľavedomé a príčinnivé vandráctvo naprieč Československom na trabantoch preplnených haraburdami, prečnievajúcimi cez otvorené okná. Alebo je to ináč? Narodili sa inde, alebo aspoň niečo z nich sa tam narodilo, a krv si žiada svoje? Vtáci sťahovaví! Bez pevného bodu chcú otočiť zemeguľou. Ale čo ak nič nechcú? Možno chcú len priestor na sťahovanie, bez ktorého vlastne ani hniezdo nemôže byť hniezdom. Človek však nie je vták! Iste, beda tomu, kto zakáže sťahovanie. Ktovie! Ale to

vonkoncom nie je moja vec. Moje veci sú jasné! Ja sa nepotrebujem nikam sťahovať. Aspoň to viem naisto. Ja som doma a som tu rád. Rodný môj kraj...

Moju pesničku nezastavila ani studená sprcha. Naopak, drala sa zo mňa naliehavo, nútila hlas spievať čoraz hlasnejšie, aspoň tak, aby prehlušil vlastnú hluchotu. Silnel, až kým sa z vedľajšieho bytu neozval vyľakaný hlas dieťatka a neprivalil ma pocitom, že som v tomto paneláku jedným z najstarších a najopustenejších, hoci som sa tam nasťahoval posledný.

Zasadol som k raňajkám. Podľa mojich včerajších úvah som mal znova pociťovať nesmierne zadostučinenie, že som si vyriešil život práve takto a že som sa oslobodil od toľkých zbytočností, keď som bez akýchkoľvek nárokov zanechal celý akurátny rodinný dom bývalej manželke. Lenže raňajšia slnečná záplava sa o chvíľu naplní toľkými drobnými hlúposťami, ktoré budú najprv v húfoch krúžiť vo vzduchu, akoby sa báli svetla, potom budú čoraz bezočivejšie, až sa napokon na človeka nalepia, že sa sotva vládze držať na nohách a nedoje ani klobásu. Také sú reálne vyhliadky tohto nového, krásneho dňa.

Zazvonil telefón. Erika! Volala už včera. Predvolala si ma do môjho bývalého domova. Chcela vraj so mnou prerokovať akési podľa nej neodkladné veci okolo dcéry. Malá sa možno opäť zamilovala, a ako vždy, nešťastne. Čo však mám s tým ja? Mám svoju robotu a dosť svojich starostí. Ako by som jej mohol pomôcť? Vyhovoril som sa teda na prácu, podarilo sa mi dosiahnuť jednoduchové odloženie termínu. Naozaj som mal prácu, ktorú som pokladal za dôležitú. Myslel som, že finišujem, a zrazu som nevedel, ako ďalej. Mohol som ju síce odložiť, v tom by nebol problém, lebo som sa aj tak nepohol ani o piad. Ale potrebujem sa sústrediť, potrebujem nabrať dych, nemôžem sa rozptyľovať taľafatkami. Veď ide o mňa! Možno som sa väčšmi bál

– hoci toto musím kategoricky poprieť aj pred sebou samým! –, že ma zasa prehovorí, aby som zostal na noc. Mal som už po krk tých neplánovaných nocí u nej, hoci ich zasa až tak veľa nebolo. Na to sme sa predsa nerozvádza-
li, aby som s ňou spával. Bola to zvrhlosť a za zvrhlosti sa platí. Platil som upotenými nocami, pozabúdanými vecami, prešvihnutými termínmi. S tým treba skoncovať! A čím skôr, najradšej hneď. Tak zneli moje každodenné skalopevné presvedčenia.

– Tak prídeš? – spýtala sa bez pozdravu. Jej hlas sa neta-
jil bojovým odhodlaním.

– Dobré ráno, Erika, – bodro som ju oslovil. – Veď som povedal, že prídem. Mám to aj zapísané.

– Vždy si mal všetko zapísané! Ale nemusíš, ja ťa nenútim. Ak ti nezáleží, nechod! Veď ti nikdy nezáležalo na ničom. Vždy ti išlo iba o seba a o svoju kariéru. Nechod, ty kurevník nevykurvený!

– Ale, Erika...

– Vari si sa zasa nezamiloval? A s kým sa teraz vláčiš? Ktoej teraz brnkáš po pošteváku? A prečo by si to vlastne robil?! Však ty ani to nepotrebuješ! Prepáč! Zabudla som, že ty nepotrebuješ nikoho. Načo by si chodil?! Prepáč!

– Erika, prídem. O tretej mám pojednávanie, nič zložité, za hodinu sme hotoví. O piatej som u teba ako na koni.

– Pojednávanie! Ako na koni! Ty kretén spravodlivý! Vieš čo, ty zástupca ľudu? Nechod! Kašlem na teba! Celý život si ma ničil, prečo to chcem ešte aj teraz?

A zložila. Nezložila, tresla slúchadlom. Vôbec ma to neprekvapilo. Viac by ma bolo prekvapilo, keby to neurobila. Bol to jej štýl, ku ktorému sa prepracúvala dobrých dvadsať rokov nášho manželstva. Kategorické otázky a ešte kate-
gorickejšie odpovede.

Erika. Vždy ma najviac vzrušovalo jej meno. Vlastne nie jej. Meno malého dievčatka s holými buclatými stehnami

a pyšným chvostom belavých vlasov. Meno dievčatka, ktoré som strašne miloval a ktoré sa muselo odsťahovať z nášho mestečka, keď jej otca vzali do PTP, lebo v dotazníku vraj zatajil členstvo v Hlinkovej mládeži. To som sa však dozvedel až oveľa neskôr. Nikdy som sa však nedozvedel, kam sa odsťahovala tá malá čarodejnica, hoci som celý život po nej usilovne pátral. Bola vo mne ešte aj vtedy, keď som si bral podnikovú krásavicu Eriku, ktorá onedlho porodila novú Eriku. Ani v jednej z nich som však nenašiel čo len závan tej voňavej krásy, ktorá mi vsiakla pod kožu tak, že mi už nič nebolo dosť dobré. A ako som sa o to usiloval! Telefón. Opäť Erika.

– Počuješ ma, ty kretén spravodlivý? Ešte som ti chcela povedať, že ani tvoja dcéra ťa nepotrebuje. Neopováž sa prísť! Ty obetný baran! Bééé! Rozprávala som sa s ňou a odkazuje ti, že na teba kašle, že tvoj nevinný smrad jej lezie na nervy! Že kvôli tebe začala nenávidieť ľudí aj seba. Aj ju si zničil! Ak prídeš, spolu ti vyškriabeme oči! Teš sa!

– Erika, počúvaj ma. Veď ti vravím, že o piatej som u vás. Dúfam, že bude slepačia polievka. Už som ju tak dávno nejedol. Vlastne ani nie tak dávno... Keď som bol naposledy u teba. Pamätáš sa, Erika? Erika, keby si to včera nebola prehnela s pitím, dohovorili by sme sa. Všetko by bolo jasné a jednoduché.

– Jasné a jednoduché! Ty kretén! Kretén si, kretén, kretén...

– Prepáč, nechcel som ti to povedať. Ale keď ma to tak žerie! Nevieš si predstaviť, ako ma to žerie.

– Kretén, ty kretén, kretén, kretén... – a ďalej už nič, len vzlyky, prezrádzajúce Erikinu neludskú bolesť.

Položil som slúchadlo. Urobil som to opatrne a potichučky, lebo som sa bál, že každý môj pohyb vyvolá v Erike nové zúfalstvo a znásobí jej bolesť.

Pozhŕňal som zo stola papiere a ponáhlal sa do práce. Skutočne som sa ponáhlal. Celou cestou mi čosi vravelo,

že dnes je práve ten deň, keď sa všetko rozhodne. Cítil som sa ako nabitý: stačilo stisnúť spúšť, a vystrelím. Netrpezlivo som si porozkladal papiere po stole a zaprisahal sa, že sa nedám ničím vyrušovať. Na sekretariáte som povedal, že pre nikoho nejestvujem, a zdnuka som zamkol dvere. Sotva som si však sadol, oľutoval som, že som nevypol aj telefón. Volala Erika. Tá malá.

– Ocko, – povedala, – však večer prídeš? Musíš prísť, lebo je to strašne dôležité.

– Dobre, miláčik. Samozrejme, prídem. No nemôžeš mi povedať do telefónu, o čo ide?

– Do telefónu? Nie, ocinko. Radšej potom... – moja malá ekologička naliehala, neberúc ohľad na to, že na mňa čaká nedokončené dielo, od ktorého závisí všetko.

– Ako chceš, dcérenka. Ale teraz... mám súrnu prácu. Všetko to chápeš?

– Škoda. Tak rada by som... Ale nič. Tak čao!

Slúchadlo som nechal ležať na stole. Už ma naozaj nikto nesmie vyrušiť. Dychtivo som sa začítal do poslednej strany svojej práce. Nič som tam nenašiel. Samé banality. Treba ju celú prepracovať! Potom som začal rukopis čítať odzadu, stranu po strane. Nechcelo sa mi veriť: akoby akási tajomná neviditeľná žaba vypila z neho všetko, čo som doň vložil. Pôsobilo to neuveriteľne. Vety boli hladké a pekné, ale dohromady nedávali nijaký zmysel. Aj to sa však stáva: človek nemusí byť práve naladený, treba pokračovať v písaní. Lenže ako? A čo?

A o čom?

Skúšal som napísať prvú vetu, nakoniec by som sa bol uspokojil aj s prvým slovom. Doteraz mi to vždy vychádzalo.

Teraz však nie. Kdesi je nejaká zrada. Čosi ma zradilo. Čo ak je to vo mne? Čo ak som naozaj neschopný?

Začal som chodiť po miestnosti. Vedel som, že sa musím pozrieť na vec z nejakého nového uhla. Chodil som od okna

k dverám a dúfal som, že objavím dajaký nový detail, ktorého sa budem môcť chytiť. Nenašiel som ho však ani pri dverách, ani pri okne, ba ani za ním. Nový pohľad nepričádzal. Začal som byť nervózny. Keď sa zvonka ozvali kroky alebo nebodaj niekto zaklopal za dvere, zmätene som sa strhol, akoby ma prichytili prinajmenej pri onánii. Čo ak som naozaj neschopný? Bolo takmer poludnie, a ja som neurobil ani čiarku. Keby som však bol neschopný, už dávno by to na mňa voľakto vytiahol. Na moju prácu však všetci netrpezlivo čakajú. Vedel som to, hoci som si nedokázal vysvetliť pôvod tejto istoty.

O pol druhej ma zavolať šéf. Položil mi zopár otázok, bol mimoriadne bodrý, ale v podtónoch jeho hlasu som zacítil čosi úlisné. Prehrabával sa v papieroch, pozoroval som jeho ruky a čoskoro mi bolo jasné, že sa čosi deje. Treba si dávať pozor! Ani som si nestačil poriadne sadnúť, a vo dverách sa bez zaklopania zjavila Hájovníkova hlava.

– Prepáčte, nevedel som, zastavím sa neskôr.

– Nie, nie! Poď ďalej, súdruh Hájovník. Možno nám práve chýbaš do mariáša. Poď. Sadaj!

Hájovník sa dlhým náhlivým krokom presunul k stolu a len tak na krajíček si sadol na najbližšiu stoličku, akoby chcel naozaj odísť. Neviem prečo, ale mal som pocit, že sa priplazil. Šéf a jeho politruk! Čosi sa deje. Treba byť v strehu. Celé roky boli spolu pri všetkých svinstvách. Šéf rozhodol, on posvätil. Nikdy nie naopak. Čo nebolo posvätené, akoby ani nebolo. Ale vždy bolo, lebo bolo posvätené.

– Sedíme tu...

Šéfovu bodrú vetu prerušil Hájovníkov ťažký povzdych.

No iba na chvíľu, kým sa jeho oči nezdvihli od ebenevej fólie zasadacieho stola a nezavesili sa na šéfove ústa. Začal sa hlásiť malíček. Zaumienil som si, že ho vytrestám. Ani sa ho nedotknem.

– Počúvajte, – povedal šéf tvrdo a rozhodne. Plesol hra-

natou dlaňou po spisovom obale. – Počúvajte, nie sme nijakí šuflikanti. Kadečo sme spolu preskákali. Poriesíme aj toto. Ernest, čo o tom vieš? – obrátil sa na mňa.

– Ja? – spýtal som sa naozaj prekvapene.

– A o čom?

Šéf s Hájovníkom sa na seba začudovane pozreli.

– Povedal som. Kadečo sme spolu preskákali. Poriesíme aj toto. Nehraj sa na slepú babu.

– Čo poriesíme? Poriesíme, pravdaže, poriesíme, ale najprv musím vedieť čo. Naozaj sa nehrajme na slepú babu.

– On to tuším nevie, – povedal Hájovník. Moju zlovestnú iróniu si nevšimol.

– Nuž asi nevie, – šéf mykol plecom a neprestal sa mi dívať do tváre.

– Nuž, tak mu to povedz, Ondro.

Takto sme sa ešte chvíľu skúmali a oŕukávali. Hájovník ešte raz vzdychol, šéfovi skameneli ústa.

– Ver mi, naozaj ľutujem. Keby sa to stalo mne, nevydržal by som to, možno by som sa aj odbachol.

– Čo ľutuješ?! – skríkol som na Hájovníka a uvedomil si, že mnou prešla vlna naozajstnej zlosti.

– Keby to mne dcéra, tak, tak... – obrátil sa ku mne a videl som, ako sa mu zabeleli hánky na červených pästičkách.

– Nenaťahuj to, Ondro, – povedal šéf. – Môže sa to stať každému z nás.

– Vyviedla ti peknú lapáliu, – prevzal velenie šéf. Vystúpila zo strany, zložila legitimáciu. Podpísala protištátnu a protisocialistickú rezolúciu. Sme v peknej kaši. Robila u nás ročníkovú prácu. Ale čo je horšie, ty si jej otec. Mimochodom, vieš, že si prvý významný nomenklatúrny pracovník, ktorému dcéra urobila takúto slávu?

Po toľkých informáciách ma prešla aj zúrivosť. Dozvedel som sa, že som prvý významný vedúci pracovník, a to nie je len tak. Dcéra vystúpila zo strany. A to už vôbec nie

je len tak. Situácia bola naozaj mimoriadne vážna. Musím. začať rozmýšľať veľmi logicky. Veď som rozvedený, chcelo sa mi najprv skríknuť. Moju dcéru sme obaja prisúdili bývalej manželke, chcelo sa mi zavýjať, ale ja som musel logicky myslieť, ale hlavne rýchlo konať. Keby som nekonal tak, ako mi kážu dlhoročné skúsenosti zo správania pri válove, vydal by som sa na milosť a nemilosť tým dvom. Potom by ma hodili do arény, nechali zohaviť divými klebetami, aby ma nemuseli poznať, a potom... potom by mi posielali tajné odkazy, aby som niekedy prišiel na partičku. Musel som konať. Mal som dve možnosti: alebo zaútočiť, aby som mohol byť pokorný, alebo byť pokorný, aby som mohol zaútočiť.

Fakt, niečo sa deje! Ale malíček sa znova prestal hlásiť! Rozhodol som sa pre prvú alternatívu: útočiť. Pravdaže – s taktickými variantmi. Zároveň som si bolestne uvedomil, ako ľahko som zraniteľný.

– Odkiaľ to viete? – spýtal som sa.

– Z dobre informovaných kruhov, – odvetil šéf ironicky.

– Že sa vôbec pýtam!...

Nemohol som ich oboch sledovať naraz. Keď som sa zádíval na šéfa, Hájovník mi bol za chrbtom, keď som študoval Hájovníka, unikol mi šéf. Malo to však aj výhody, mohol som sa sústrediť na seba. A napokon, šéfovo husté obočie aj tak zahalilo nepreniknuteľným tieňom všetko, čo chcelo zahaliť, a na oblohe Hájovníkových modrých očí nikdy nezbadáš dokonca ani tieň. No ani im nebolo do reči. Oči-vidne takticky vyčkávali. Poznali ma aspoň tak ako ja ich. Aj oni mali dobré nervy, keď bolo treba. Rozhodol som sa. Energicky som sa pozrel na hodinky. Bolo o päť minút dve. Treba útočiť.

– Vážení súdruhovia, – povedal som. – Budú dve. Dovoľujem si upozorniť vás, že o pol tretej musím odísť. Mám dôležité pojednávania.

– Ernest, myslím, že to zľahčuješ. Nezlahčuj to. Prosím ťa o to.

– Nezlahčujem. Mám pojednávanie. Musím tam byť. Tak povedzte, čo odo mňa chcete.

– Si trápny! Povedz, Ondro...

– Áno, volali z úvé. Aké pojednávanie? On je vari stále tým sudcom z ľudu? – obrátil sa neveriacky na šéfa.

– Nielen že je, on to ešte vždy berie vážne. On je, prosím, sudca z ľudu! S dvoma titulmi pred menom a jedným za. S dvoma štátnymi vyznamenaniami. So sedemtisícovým platom! Sudca z ľudu! Komu sa vlastne chceš vysmievať?

Rozhodne nie ľudu. Vy tomu tak rozumiete! Čo vy môžete vedieť o identite? Čo je pre vás osobnosť? A charakter? A vernosť, a korene, a... výhonky. Pre vás je to riť. Riť na ritnú. S vami sa človek môže rozprávať akurát tak o riti!

– Volal Dianiška... – takmer zašepkal Hájovník. – Pýtal sa...

– Dianiška! Daj sa vypchať s tým svojím Dianiškom!

– Veď nejde o Dianišku. Ide o to, že to už hore vedia. Už to nezatajíš... Roznieslo sa to a...

– Oni vedia všeličo! Len hlavné nie: že riť patrí do gatí, a nie pod klobúk.

– No dobre, – zmenil šéf taktiku. – Zastrielal si si, pourážal si nás, aj riť si použil, a ak ti ešte zostali nejaké frustrácie, môžeme ti poslúžiť. Nezabudni však, že musíme hľadať východisko. Reálne, a hlavne pre všetkých prijateľné.

Áno, mal pravdu. Ibaže o pravdu už dávno nejde. Stojím pred holým faktom, že moja dcéra, hoci to už nie je moja dcéra, podpísala protistranícku rezolúciu, hoci možno ani nebola až taká protistranícka, vystúpila z mojej strany, ktorá vlastne vlastní mňa, a nie naopak. Podpísala sa, chůda, mojím menom, lebo iné nemá, a podpísala sa pod niečo, čo cez moje meno kompromituje moje pracovisko. Moje pracovisko je však seriózna a dôveryhodná inštitúcia, a keby taká nebola, nemusela by napríklad dostať devízy na nákup

zahraničných časopisov alebo na zariadenia, ktoré nevyhnutne potrebuje na rozvoj svojho programu. Keby som chcel, mohol by som svoju dcéru brániť, a aj by som ju ubránil. Získal by som dokonca sympatie – najmä u tých, pred ktorými ju budem brániť. Sympatie by mi síce nepomohli, ale rozhodne by sa s nimi lepšie žilo. Teda ani o mňa nejde. Celkom určite nejde o moju dcéru. Tá sa podpísala a viem si živo predstaviť, aká je na to pyšná, ako sa jej útla hrud' nadúva radosťou, ako sa jej prsty chvejú túžbou pohladkať prvé dieťa, ktoré stretne na ulici, ako sa jej rozjasnilo sebavedomie, ako narástla sama pred sebou. Zažila tú slasť, na ktorú sa dlho a statočne pripravovala, a keď jej bude mať dosť, môžeme to všetko vygumovať, a nikto si na to ani nespomenie. O čo teda ide? Znervóznel som. Tak predsa len ide o mňa? O podnik? O šéfa? Alebo vari naozaj o dcéru? Potreboval som oddychový čas.

– O čo teda ide? – spýtal som sa takmer pokojne a vlastný hlas ma presvedčil, že šéf mal zasa pravdu: moja zúrivosť sa dala zastaviť veľmi ľahko.

Šéf sa s odpoveďou neponáhľal. Dalo sa to čakať. Vstal spoza stola, pokojne prešiel k dverám.

– Marika, máme tam dajaký obväz? – spýtal sa sekretárky cez odchýlené dvere. A akoby aj cez chrbát videl moje a Hájovníkovo prekvapenie, obrátil k nám hlavu a s otcovským úsmevom povedal: – Dokatoval si si malíček.

Povedal to naozaj s úsmevom, ktorý sa nedal nazvať ináč ako otcovským. Zobral sekretárke z ruky obväz, zabuchol pred jej zvedavým nosom dvere, priklakol si ku mne a riekol:

– Ukáž, ty babrák. Ty nevieš, o čo ide? Ide predsa o teba. Však, Ondro? Neboj sa, veď my to poriešime.

Dovolil som mu obviazať mi malíček, a pochytila ma obava, že sa roztrasiem. Keď nie od iného, tak od strachu, že dostanem strach. Naozaj som babrák. Dal som tomuto ostar-

nutému štátotvorcovi príležitosť. Dal som mu ovoňať vlastnú krv. Zacítil jej pach, skôr než som si uvedomil štipľavú bolesť na rozdranej koži svojho malíčka a lepkavú slizkosť medzi palcom a ukazovákom druhej ruky. Hájovník to takisto neomylné pochopil. Hovel si na stoličke a na albínskej tvári mu pohrával úsmev. Iste bol rád, že nemusí nič hovoriť, a iste si namáhal pamäť, aby z nej vylovil nejakú vhodnú srandičku na prekonanie komunikačnej bariéry. Popritom si však nepochybne turboval mozog, ako ma ešte väčšmi ponížiť, ako ma zmraziť a ako sa potom zúčastniť na mojej záchrane, aby ma mal v hrsti, keď bude treba.

– Ty vieš, že vlastne o nič nejde, – pokračoval šéf. – Len musíme nájsť dajaké východisko. Keď sa to tak vezme, nikomu sa nemôže nič stať: ani tebe, ani dcére, ani podniku, ani mne, a dokonca ani Ondrovi. Všetko, Ondro? Aj keby sme mali vytiahnuť guľomety z pôjda! Lenže... teraz musíme nájsť dajaké východisko. Ondro, poraď!

– No... – zatiahol Hájovník a zahniezdil sa. – Východisko by tu bolo... Stačilo by, aby si zavolať tajomníkovi a všetko mu vysvetlil. Pochopí to, sme predsa ľudia. On na teba dá. Ty to máš užho dobré, teba sa bojí.

– Správne, Ondro. Lenže nie ja, ale Ernest, nie tajomníkovi, ale rovno prvému, a nie zavolať, ale zájsť osobne. Keď nejde o nič, vtedy treba ísť hodne vysoko. Takúto abecedu vám predsa nemusím vysvetľovať. Hotovo! A už sa nedriap! Kožu máš len jednu.

Tľapol ma po stehne a vstal. Ostal mi po ňom obviazaný malíček. Všetko, čo sa mi hmýrilo v hlave a tlačilo na jazyk, sa kdesi zadrhlo. Bol to predsa len veľký hráč. Kým som sa utápal v svojom ponížení, on určite stačil premyslieť niekoľko neočakávaných rafinovaných ťahov. Založil si ľavú ruku za chrbát, pravou si šúchal bradu a manifestačne sa hlbavo prešiel okolo stola. Všetko, čo by som v tej chvíli spravil, by vyzeralo hlúpo. Neurobil som nič. Zahľadel som